

Београдски лист „Данас“ којем културна елита Србије тепа да је једини озбиљан, независан и нетаблоидан дневник у Србији, опширно је и изразито бенеvolentно извештавао са овогодишњег Сарајево Филм Фестивала. У дану службеног завршетка фестивала, на насловној страници је најављен интервју са босанскохерцеговачким режисером Данисом Тановићем. Најава интервјуа на насловници гласи: „Србији треба Вили Брант“. Сам наслов је у истом тону, али мало директнији: „Данис Тановић: Вама треба Вили Брант, не чак због нас, него прво због вас“.

Ово што следи је, дакле, дослован цитат из „Данаса“: „Кад Србија престане да србује и кад се узвиси на ниво људскости и кад престане да се односи према свијету да су, боже драги, против њих, а да су они јадни и невини, онда ће се ствар почет мењат

Пише: Мухарем Баздуљ
субота, 21 август 2021 16:11

Уз само зрно имагинације, наслов ће сваком имало упућенијем читаоцу савршено сугерисати садржај интервјуа. Ту је гомила милион пута прежваканих флоскула, маса аналогија које су биле лажне и кад су први пут употребљене, а камоли данас, брдо симплификација и прегршт чистих неистина. А опет, чак и сасвим спреман да очекујем све најгоре, морам да признам да нисам могао да верујем да је Тановић заиста рекао то што је рекао одговарајући на питање „Како видите односе између Србије и Босне и Херцеговине у будућности?“.

Ово што следи је, дакле, дослован цитат из „Данаса“ пренесен буквално копи-пејст методом (мешавина екавице и ијекавице вероватно долази од несавршене транскрипције Тановићевог говора од стране новинарке чије је наречје друкчије): „Кад Србија престане да србује и кад се узвиси на ниво људскости и кад престане да се односи према свијету да су, боже драги, против њих, а да су они јадни и невини, онда ће се ствар почет менат. Мени је страшно што је 150.000 Срба одселило из Сарајева након што се рат завршио. Али нису те Србе отјерале Сарајлије. Тим Србима су Радован Караџић и Ратко Младић рекли бјеж’те главом без обзира због њихове политике.“

Требало би написати посебан текст о срамотном фалсификату према којем Изетбеговићева власт није имала никакве везе са егзодусом Срба из делова Сарајева који су у Дејтону припали Федерацији, а дотад су били под контролом Војске Републике Српске, али то је у контексту овог исказа заиста неважно и скоро тривијално. Овде Тановић мртав-хладан каже да Србија тек треба „да се узвиси на ниво људскости“. Зауоставимо се, удахнимо дубоко, избројимо до десет, па прочитајмо опет. Данис Тановић, оscarовац, уметник и интелектуалац каже да је Република Србија испод нивоа људскости и да тек треба да се узвиси на тај ниво.

Теза да је Србија „испод нивоа људскости“ је нормализована

Живимо у времену у којем локални моралисти свако мало трубе ли трубе о дехуманизацији. Постоји ли еклатантнији и парадигматскији примјер дехуманизације од тога да кажеш да су нека земља и неко друштво испод нивоа људскости? Написана је у Сарајеву цела библиотека књига о томе како су бх. Муслимани дехуманизовани у београдским медијима крајем осамдесетих и почетком деведесетих, али опет ја не могу да се сетим ниједног исказа где неко изричито и дословно каже да бх. Муслимани тек треба „да се узвисе на ниво људскости“. И онда се такав Тановићев исказ још без икакве резерве штампа у београдском листу уз низ похвала „мудром саговорнику“?!

Али да се разумемо, ни овде Тановић није оригиналан. То је само тугаљива и полуписмена варијација на давна расистичка Старчевићева булажња: „Напокон, о Славосербих које мислите предобити. Они су сужанска пасмина, скот гнусни, од икојег другог. Узмимо у човјеку три ступња савршенства: ступањживотине, ступањ разбора, и ступањума, душевности. Славосерби нису подпуно достигнули ни најнижи ступањ, а из њега се немогу дигнути. Они неимају свест, они не знаду као људи читати; њих се никаков наук неприма; они не могу бити бољи ни горји неголи су; они су, изузев окретност и препреденост које даје вежбање, сви у свему посве једнаки; они о себи, били сити или гладни, немогу мучат ни лагат, мироват ни скакат, него се у свему владају како им њихови пастири одређују... Ово је сметје, сужањах Еуропе, Азије и Африке...; сви су Славосерби за сужањство, за свако зло, за сваку херђу, по нарави онако, како н. пр. све свине за блато...“.

Постоји јасан континуитет између Старчевићеве теоретске дехуманизације Срба и геноцидне праксе његовог именака Павелића. Али у свему овоме је заиста најгоре то што ни онај који овакве ствари изговара, ни она која с њим разговара, ни уредници „Данаса“ у томе, чини се, не виде ништа проблематично. Теза да је Србија „испод

нивоа људскости“ је нормализована.

Замислите да српски режисер каже за приштински лист да косовски Албанци тек треба да се узвисе на ниво људскости или за сарајевски лист да Бошњаци тек треба да се узвисе на ниво људскости или пак за загребачки лист да Хрвати тек треба да се узвисе на ниво људскости

Замислите да украјински режисер каже за московски лист да Русија тек треба да се узвиси на ниво људскости.

Замислите да ирански режисер каже за вашингтонски лист да Америка тек треба да се узвиси на ниво људскости.

Замислите да јерменски режисер каже за истанбулски лист да Турска тек треба да се узвиси на ниво људскости.

Незамисливо, зар не?

А замислите тек да српски режисер каже за приштински лист да косовски Албанци тек треба да се узвисе на ниво људскости или за сарајевски лист да Бошњаци тек треба да се узвисе на ниво људскости или пак за загребачки лист да Хрвати тек треба да се узвисе на ниво људскости.

"Кад Србија престане да србује и кад се узвиси на ниво људскости..." Ето мале показне вежбе: Тановићеве речи су школски пример антисрпског шовинизма и расизма. А "аутошовинизам" је када се та његова срамна и скандалозна изјава покушава правдати, минимализовати и релативизовати. <https://t.co/SgT53vzsaW>

— Ђорђе Вукадиновић (@djordjenspm) [August 22, 2021](#)

То чак и ако замислимо, човек би био „канселован“ пре него би се штампарска боја на његовом интервјуу и осушила.

Тановић ће, међутим, наставити да буде „регионална звезда“, са пристојно бројном сектом београдских фанова, остајући дубоко убеђен да је он заправо један космополита коме није битно ко је ко, него какав је ко човек. (Оно, то можда и јесте тачно, пошто, видели смо, он сам каже да су за њега Срби испод нивоа људскости, па се они свакако не рачунају.)

Не бих се усудио да спекулишем о било чијем нивоу људскости, али бих рекао да они који за целу једну земљу кажу да је испод нивоа људскости себе по свој прилици виде као надљуде, иберменше, да баш не кажем – аријевце.

([КЦНС](#))

Видети још: [Данис Тановић: Вама треба Вили Брант, не чак због нас, него прво због вас](#)